

ÔN TẬP HỌC KÌ I

PHẦN I: ĐỌC HIỂU.

Câu 1. Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Tính hướng quang đã được Đac-uyn nghiên cứu từ năm 1880 và ông cho rằng đỉnh ngọn cây là nơi tiếp nhận kích thích của ánh sáng một chiều. Tính hướng quang là đặc điểm sinh trưởng của cơ quan hướng về phía ánh sáng. Các cơ quan bộ phận khác nhau của cây có tính hướng quang khác nhau. Thân của cây có tính hướng quang dương tức là hướng đến nguồn ánh sáng. Để thấy rõ điều đó ta quan sát thí nghiệm sau: đem hạt hòa thảo gieo vào trong chậu rồi đặt vào một thùng tối có một lỗ cho ánh sáng chui qua. Sau một thời gian những cây con không mọc thẳng mà cong về phía có lỗ ánh sáng. [...]

(Trích, www.blogsinhhoc.com)

a) Tính hướng quang ở thực vật là gì?

b) Giải thích nghĩa của từ “nghiên cứu”, cho biết nguồn gốc của từ “nghiên cứu”.

c) Hiện tượng “hướng quang” của thực vật gợi cho em suy nghĩ gì về thái độ sống của chúng ta? Viết vài dòng (4-5 dòng) nêu suy nghĩ đó của em.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 2. Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Bão lũ !

Mọi người tìm cách đổ về xuôi

Các anh lặng lẽ hành quân về phía núi

Đôi dép cao su, chiếc mũ cối gắn ngôi sao “Vi nước quên mình”.

Các anh đi giữa mưa bão : Lặng thinh !

Tiếng mưa đêm, rừng khuya âm âm lũ thét

Bám chặt vào nhau bước đi trong cơn lạnh rét

Không từ biệt vợ con như một lẽ thường tình.

Đời lính : Là chấp nhận hi sinh !

Cho sự bình yên của đồng bào đất nước.

Những ngày qua cả nước buồn đứt ruột

Vì các anh đi mãi không về!

Chiếc nón cối tuột mất ngôi sao !

Đồng đội gọi các anh giữa bốn bề vắng lặng :

“Còn ai không ?” – Sao anh chẳng trả lời ?

Dưới lớp bùn, nơi các anh tạm nghỉ ngơi

Sau đợt hành quân tìm nơi dựng trạm.

Anh có kịp lót dạ miếng lương khô trước khi chợp mắt một giấc dài ?

Huế buồn – Nhân dân đón các anh về giữa vòng tay

Đồng đội, vợ con, nhân dân cạn khô dòng nước mắt ...

Yên nghỉ nhé các anh ! NHỮNG NGƯỜI LÍNH ANH HÙNG !

(“Những người lính đi về phía núi” 16/10/2020 – Nguyễn Khánh)

a) Phương thức biểu đạt chính của văn bản trên ? Nội dung của văn bản khiến em liên tưởng đến bài thơ nào đã được học trong chương trình Ngữ văn 9?

b) Chỉ ra một biện pháp tu từ được sử dụng trong phần in đậm, nêu tác dụng của biện pháp tu từ vừa tìm.

c) Qua bài thơ, em nhận ra được vẻ đẹp gì ở những người lính thời bình?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 3. Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Tôi rất thích một câu nói được cho là của văn hào William Shakespeare: “Lòng tốt là thứ khiến người khiếm thị cũng có thể nhìn thấy và người điếc cũng có thể nghe thấy”.

Tôi viết báo, thi thoảng tham gia các chương trình truyền hình. Trên gương mặt tôi có một vết sẹo to, dài hơn 4 cm. Tôi chưa bao giờ có ý định sẽ tẩy nó đi dù nhiều người góp ý ra vào. Đó là hậu quả của một vụ tai nạn giao thông trong đêm hè muộn 10 năm trước, tôi chỉ biết trong khoảnh khắc phanh tránh va chạm với nhóm thanh niên vượt đèn đỏ ngã tư Quán Thánh - Hàng Bún (Hà Nội), trong tích tắc còn kịp nhận ra mặt đập mạnh xuống đường, đau đớn, rồi mọi thứ tối om. Cũng trong cái tích tắc không còn tính bằng giây ấy, một bộ phim cả cuộc đời chiếu nhanh lật chớp nhoáng từng khuôn hình cực rõ nét trong đầu là kỷ ức tuổi thơ, là bàn tay ấm của mẹ, là khoảnh khắc vỡ òa khi biết tin đậu đại học và còn nhiều thứ khác... Mờ mắt ra là trong phòng cấp cứu, bác sĩ đã khâu xong, tê cứng nửa mặt. Có một bác gái nhạt rác đêm đó đã bế tôi vào.

Tôi đi tìm bác suốt nhiều năm nhưng vô vọng, đêm ấy không có thêm nhân chứng nào cả. Ngay cả tài sản là xe máy, chiếc cặp đi làm có máy tính xách tay... cũng được gửi cẩn thận ở công an phường và không để lại một manh mối nào. Hàng ngày đi qua ngã tư ấy, tôi luôn cố hình dung ra gương mặt ân nhân, chắc hẳn bà rất phúc hậu. Có lẽ đó là một ám ảnh kỷ ức để củng cố cho tôi niềm tin mạnh mẽ vào lòng tốt của con người luôn hiện hữu...

(Trích *Sự im lặng của người tử tế*, Hoàng Minh Trí, báo điện tử vnxpress.net)

a) Tìm và giải nghĩa từ Hán Việt có trong câu văn in đậm.

b) Nêu nội dung văn bản.

c) Trình bày ngắn gọn (có thể gạch đầu dòng) suy nghĩ của em về hành động của bác nhạt rác trong văn bản trên.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 4. Đọc đoạn trích dưới đây và trả lời các câu hỏi bên dưới:

Khi sinh con, hươu mẹ không nằm mà lại đứng; và như vậy hươu con chào đời bằng một cú rơi hơn 3m xuống đất và nằm ngay đó. Rồi hươu mẹ làm một việc kỳ lạ: đá hươu con cho đến khi nào chú ta chịu đứng dậy mới thôi. Khi hươu con mới chân và nằm, hươu mẹ lại thúc chú đứng lên. Đến lúc hươu con đã thực sự đứng được, hươu mẹ lại đẩy chú ngã xuống để chú phải nỗ lực tự mình đứng dậy lần nữa.

Điều này nghe có vẻ lạ với chúng ta, nhưng lại thực sự cần thiết cho hươu con bởi vì hươu con cần phải tự đứng được để có thể tồn tại với bầy đàn, nếu không hươu con sẽ trở trọi với cuộc đời và trở thành miếng mồi ngon cho thú dữ.

Chúng ta cũng thế, thật dễ nản chí khi mọi việc đều trở nên tồi tệ. Nhưng cho dù đang phải đối mặt với nhiều gian khổ thì ta vẫn phải giữ vững niềm tin. Hãy ghi nhớ rằng mỗi khi ta phải đối mặt với nghịch cảnh, trong ta luôn có một sức mạnh tiềm ẩn.

Đừng bao giờ để thất bại quật ngã mà hãy để nó trở thành thầy dạy của chúng ta. Đây chính là bí quyết để thành công. Người ta không thua khi bị đánh bại mà chỉ thua khi đầu hàng. Thomas Edison đã nói: “Tôi không bao giờ nản chí vì đối với tôi mỗi một nỗ lực không thành công là một bước tiến bộ”.

(“Bài học trong cuộc sống từ hươu cao cổ” - Nguồn từ <https://giadinh.net.vn/>)

a) Vì sao phương pháp dạy con của hươu mẹ có vẻ lạ nhưng lại rất cần thiết cho hươu con? Qua đoạn trích, em hãy rút ra bí quyết để thành công trong cuộc sống?

b) Tìm một lời dẫn trực tiếp trong văn bản trên và chuyển thành lời dẫn gián tiếp?

c) Chúng ta cần có thái độ như thế nào trước nghịch cảnh? Hãy viết lại suy nghĩ của em từ 4 – 5 dòng?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 5. Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

Người tiều phu và những cái cây

Một người tiều phu đi vào rừng và cầu xin cây cối trong rừng ban cho ông ta một cái cán rìu.

Lấy làm vinh dự vì sự lễ độ của ông ta, cây rừng đã chấp nhận lời thỉnh cầu này. Chúng tổ chức hội ý để quyết định xem nên cho người tiều phu cây nào. Đám cây rừng đã ngấm ngấm chọn cây tần bì – cây không được các cây khác ưa thích cho lắm.

Cũng có vài cây đủ dũng cảm để nói rằng cây tần bì đã không gặp may, và rằng tận đáy lòng mình chúng cho rằng không nên đồng tình với bọn tiều phu.

Người tiều phu nọ đón cây tần bì xuống và gắn tay cầm vào lưỡi rìu của ông ta. Sau đó ông ta bắt tay vào làm công việc của mình trước sự hoảng sợ của đám cây rừng. Bằng những nhát rìu

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

mạnh, ông ta nhanh chóng đốn ngã tất cả những cây cổ thụ cao quý trong khu rừng. Một cây sồi già vừa than khóc muộn màng cho số phận những người bạn của mình vừa nói với cây tuyết tùng đứng gần đó:

- Chúng ta đã đánh mất mình ngay từ quyết định đầu tiên. Nếu chúng ta không sẵn lòng từ bỏ quyền lợi của cây tần bì như thế, có lẽ chúng ta sẽ còn đứng vững trong một thời gian dài nữa.

(Trích *Tuyển tập truyện ngụ ngôn hay nhất của Aesop* – NXB Trẻ 2008)

a) Từ văn bản em rút ra được bài học gì cho bản thân ?

b) Giải nghĩa từ **tay** trong câu “Người tiêu phu nọ đốn cây tần bì xuống và gắn **tay** cầm vào lưỡi rìu của ông ta.”, cho biết đó là nghĩa gốc hay nghĩa chuyển.

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 6.

*“...hạnh phúc bình thường và giản dị lắm
là tiếng xe về mỗi chiều của bố
cả nhà quây quần trong căn phòng nhỏ
chị xới cơm đầy bắt phải ăn no
hạnh phúc là khi đêm về không có tiếng mẹ ho
là ngọn đèn soi tương lai em sáng
là điểm mười mỗi khi lên bảng
là ánh mắt một người lạ như quen
hạnh phúc là khi mình có một cái tên...”*

(Trích “*Hạnh phúc*” - Thanh Huyền, NXB Hồng Đức, 2017)

a) Tìm câu thơ khái quát nội dung chính của cả đoạn?

b) Nêu ít nhất hai hình ảnh thơ thể hiện quan niệm hạnh phúc của tác giả?

c) Chỉ ra và nêu hiệu quả nghệ thuật của một biện pháp tu từ trong đoạn trích trên?

d) Chọn một thông điệp mà tác giả gửi gắm qua văn bản? Lí giải vì sao?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 7. Đọc ngữ liệu sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Những ngày qua, khi nghe thông tin về những trận lũ lịch sử diễn ra tại các tỉnh miền Trung gây thiệt hại nặng nề về tính mạng và tài sản, nhiều đồng bào mắc kẹt trong lũ thiếu thức ăn nước uống, gia đình ông Bùi Thanh Diện (phường Tân Thới Nhất, quận 12) đã không khỏi trăn trở.

Thế là tối 20/10, gia đình ông Bùi Thanh Diện tập hợp mọi người nấu hơn 500 chiếc bánh chưng để kịp thời cung ứng lương thực cho đồng bào miền Trung. Nhiều bà con trong xóm công viên Hạnh Phúc và bạn bè đã nhiệt tình hưởng ứng.

Ngay từ 15h, hàng chục người dân đã tập hợp tại công viên Hạnh Phúc để tự tay gói những chiếc bánh chưng, góp một phần công sức của mình để an ủi, động viên đồng bào vùng lũ. "Miền Trung lũ lụt, khi cả nước đều hướng về miền Trung, chúng ta cũng cần có những hành động **thiết thực**. Những chiếc bánh chưng dù nhỏ nhưng sẽ xoa dịu bớt nỗi đau của đồng bào, để họ không tủi thân", ông Diện nói.

(Theo Thảo Lê - Kim Út, "TP.HCM: Xóm Hạnh Phúc chung tay gói bánh chưng gửi đồng bào miền Trung", tuoitre.vn, 20/10/2020)

a) Những ngày qua, điều gì đã làm gia đình ông Bùi Thanh Diện không khỏi trăn trở?

b) Giải nghĩa từ "thiết thực".

c) Nghĩa cử cao đẹp của ông Diện gợi cho em suy nghĩ gì về tình người trong cơn hoạn nạn? Viết 4-5 câu trình bày suy nghĩ đó của em.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 8. Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

Trong Tiếng Việt có chữ *thương* mà cũng có chữ *xót*. Cha mẹ *thương* con cho roi cho vọt nhưng nếu cha mẹ biết *xót* con thì sẽ không đánh con quá đau.

Con thương mẹ, con biết chăm chỉ học hành, nhưng nếu con còn biết *xót* mẹ thì con sẽ không ngồi yên học và co chân lên cho mẹ quét nhà.

Con thương mẹ, con sẽ học thật nhiều, nhưng nếu con *xót* mẹ thì con sẽ học thật nhanh để còn giúp mẹ đánh vật với chậu quần áo sau một ngày tất tả chạy chợ.

Thương có thể mang đôi cánh và bay lên cao, đậu trên cành lí thuyết.

Xót là hạ cánh xuống từng thành phần cụ thể, kể cả từng thân phận con sâu cái kiến nhỏ nhoi dễ bị che khuất.

Thương làm người ta cao cả, *xót* khiến người ta thêm từ ái, bao dung và xa lạ với điều ác trong từng cử chỉ cụ thể...

Hãy biết *xót* bằng hành động chứ đừng chỉ *thương* bằng lời nói, em nghe ...

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

(Trích: *Tôi muốn hỏi em: Về sau thế nào?*, Đoàn Công Lê Huy, NXB Kim Đồng, tr.104 - 106)

- a. Theo tác giả bài viết, “xót” khiến người ta trở nên như thế nào?
- b. Tìm một thông điệp được tác giả gửi gắm thông qua văn bản trên?
- c. Tìm 1 biện pháp tu từ được sử dụng trong phần in đậm của văn bản, nêu tác dụng.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 9. Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu:

Một thầy giáo lớn tuổi đã kể lại cuộc thi mà có lần ông được mời làm giám khảo. Mục đích của cuộc thi là tìm xem đứa trẻ nào có lòng quan tâm đến người khác nhất. Người đoạt giải cuộc thi này là một cậu bé mới bốn tuổi.

Gần nhà cậu bé có hai vợ chồng già luôn yêu thương và nương tựa lẫn nhau. Cho đến một ngày kia, khi bà cụ qua đời, ông cụ buồn đau khôn xiết. Nhìn thấy ông cụ đau đớn, cậu bé đi qua nhà và leo vào ngòai trong lòng ông cụ, và cứ ngòai yên ở đó. Khi mẹ cậu bé hỏi cậu đã nói gì để an ủi ông cụ, cậu bé trả lời:

- Con chẳng nói gì cả, con chỉ giúp cho ông khóc được thôi mà.

(Trích *Tuyển tập Hạt giống tâm hồn*, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2013, tr.147)

a) Nêu nội dung của văn bản trên.

b) Em hiểu như thế nào về câu nói “Con chẳng nói gì cả, con chỉ giúp cho ông khóc được thôi mà.”?

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 10.

“Cuộc sống riêng không biết đến điều gì xảy ra ngoài ngưỡng cửa nhà mình là một cuộc sống nghèo nàn, dù nó có đầy đủ tiện nghi đến đâu đi nữa. nó giống như một mảnh vườn được chăm sóc cẩn thận, đầy hoa thơm sạch sẽ và gọn gàng. Mảnh vườn này có thể làm chủ nhân của nó êm ấm một thời gian dài, nhất là khi lớp rào bao quanh không còn làm họ vương mắt nữa. Nhưng hễ có

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

một cơn dông tố nổi lên là cây cối sẽ bị bật khỏi đất, hoa sẽ nát và mảnh vườn sẽ xấu xí hơn bất kì một nơi hoang dại nào. Con người không thể hạnh phúc với một hạnh phúc mong manh như thế. Con người cần một đại dương mệnh mông bị bão táp làm nổi sóng nhưng rồi lại phẳng lì và trong sáng như trước. Số phận của những cái tuyệt đối cá nhân không bộc lộ ra khỏi bản thân, chẳng có gì đáng thêm muốn.”

(Theo A.L.Ghec-xen, 3555 câu danh ngôn, NXB Văn hóa – Thông tin, Hà Nội, 1997)

a) Nêu nội dung chính của văn bản trên.

b) Chỉ ra tác dụng của việc dùng phép so sánh trong văn bản trên.

c) Theo quan điểm riêng của em, cuộc sống riêng không biết đến điều gì xảy ra ở bên ngoài ngưỡng cửa nhà mình gây ra những tác hại gì? Trả lời ít nhất 2 tác hại trong khoảng 4-5 dòng.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 11. Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

Điểm nổi tiếng nhất của vùng đất gắn với tên Mười tám thôn vườn trầu là lòng yêu nước, ý chí kiên cường của người dân, là tinh thần đoàn kết chiến đấu, truyền thống yêu nước cách mạng. Ngay khi thực dân Pháp nổ phát súng đầu tiên công thành Gia Định đầu năm 1859, nhân dân Hóc Môn - Bà Điểm không hề sợ "tàu đồng, súng thép" của người Tây, mà đã liên tục tham gia chiến đấu dưới các ngọn cờ khởi nghĩa của nghĩa quân Trương Định - Trương Quyền (1859 - 1870), Nguyễn Ánh Thủ (1871). Đáng chú ý, cuộc khởi nghĩa năm 1885 tại Mười tám thôn vườn trầu do Phan Công Hớn và Nguyễn Văn Quá lãnh đạo, đã tập trung hàng nghìn nghĩa quân tiến công vào huyện lỵ Bình Long (Hóc Môn), giết chết tên Đốc phủ sứ gian ác tay sai của thực dân Pháp Trần Tử Ca, giải thoát nhiều người dân vô tội bị giam cầm.

Ngược dòng lịch sử từ xa xưa, người dân vùng đất này đã nổi tiếng khảng khái, trọng nghĩa, khinh tài, giàu lòng tương thân, tương ái. Bà con sinh sống lâu đời ở đây đã coi trồng cau, trầu là một nghề ăn nên làm ra thời ấy. Nay vẫn còn nhiều cụ già để cả vườn mình chỉ có trồng trầu, cau. Hiện nay, vào xã Bà Điểm vẫn còn màu xanh của các giàn trầu. Các chợ tại xã Bà Điểm, xã Tân Xuân, xã Thới Tam Thôn... mỗi năm vào mùa mưa, lạnh lạnh, các cụ vẫn gánh trầu đi bán kèm buồng cau. Dù đang thời kì đô thị hóa nhanh, giá đất các nhà vườn lên cao, song nhiều cụ

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

ông, cụ bà tại Học Môn vẫn thường rủ nhau giữ lấy vườn trâu, bởi đó là nghề truyền thống của ông bà để lại.

(Theo Phạm Bá, Trích “Mười tám thôn vườn trâu xứ Bà Điểm - Học Môn”

<http://www.nhandan.com.vn>)

a) Em hãy chỉ ra một biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong đoạn 2, phân tích hiệu quả diễn đạt của biện pháp nghệ thuật vừa xác định.

b) Nêu nội dung của đoạn trích.

c) Là học sinh, em có suy nghĩ như thế nào về ý thức trách nhiệm của bản thân? Hãy viết 4-5 dòng trình bày suy nghĩ đó của em.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 12. Đọc đoạn trích sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Cách đây hàng triệu năm, sa mạc Sahara còn là những khu rừng xanh tốt, cây cối um tùm. Các loài cây đều thỏa thuê hút và tận hưởng dòng nước ngầm dồi dào mát lạnh và thi nhau đâm cành trở lá xum xuê. Riêng có cây sồi Tenere là vẫn chịu khó đâm xuyên những chiếc rễ của mình xuống tận sâu dưới lòng đất. Cho đến một ngày kia khi nguồn nước ngầm như vô tận bỗng cạn kiệt dần rồi biến mất hẳn, các loài cây đều không chịu nổi hạn hán và chết dần, duy chỉ có cây sồi Tenere là vẫn còn tồn tại giữa sa mạc Sahara. Tên tuổi của nó được cả thế giới biết đến khi một mình đứng giữa sa mạc, xung quanh bán kính 400km không một bóng cây nào bầu bạn. Người ta kinh ngạc khi phát hiện ra rễ cây đã đâm sâu xuống đất tận 36m để tìm nước.

Bạn có thấy rằng trong cuộc sống cũng có một dòng chảy luôn vận động không ngừng không? Đó chính là thời gian; nó quan trọng như là nước đối với cây cối.

Sẽ có những người chỉ sử dụng thời gian để lớn lên, hưởng những thú vui đời thường và rồi những thách thức cuộc đời sẽ đánh gục họ, khiến họ phải đau khổ, giống như những cái cây chỉ biết “hút và tận hưởng”.

Nhưng có những người có sự chuẩn bị tốt, họ học cách sử dụng thời gian hiệu quả, họ đầu tư cho sự phát triển bản thân cũng giống như cây sồi đầu tư cho sự phát triển bộ rễ của mình.

Họ hiểu triết lí: Bộ rễ yếu ớt không thể nào giữ được cái thân to khỏe. Bạn khó có thể thành công nếu không có sự chuẩn bị tốt về những kĩ năng và kiến thức nền tảng.

(Phỏng theo Hạt giống tâm hồn – Câu chuyện về cây sồi, <https://saostar.vn>)

a) Chỉ ra tác hại của việc sử dụng thời gian không hiệu quả và không đúng mục đích của mà tác giả nói đến thông qua hình ảnh “những cái cây chỉ biết “hút và tận hưởng” trong văn bản.

b) Em hiểu như thế nào về ý nghĩa biểu tượng của hai hình ảnh: Hình ảnh cây sồi Tenere với bộ rễ đâm sâu xuống lòng đất để tìm kiếm nguồn nước và hình ảnh những loài cây khác chỉ biết “hút và tận hưởng”?

c) Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong nội dung in đậm .

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 13. Đọc đoạn trích sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Từ xưa đến nay, trong quan niệm của người Việt, bữa cơm gia đình vô cùng quan trọng. Khác với văn hoá phương Tây, khi con cái đủ 18 tuổi đều có xu hướng ra ở riêng, lập gia đình riêng thì văn hoá phương Đông coi trọng sự gắn kết của đại gia đình, sự gắn kết của nhiều thế hệ. Gia đình Việt Nam xưa thường đông thành viên và có 3-4 thế hệ chung sống. Ngoài ý nghĩa kết nối, bữa cơm cũng thể hiện trật tự, nề nếp, theo đúng những nghi thức để thể hiện lòng tôn kính và hiếu thảo của thế hệ sau đến thế hệ trước như mời cơm, so đĩa... Yếu tố văn hoá không chỉ được truyền tải qua sự đầm ấm và yêu thương trong mỗi bữa ăn, mà còn được gìn giữ trong những khuôn phép cổ truyền.

Trái qua bao biến thiên của xã hội, ý nghĩa và vai trò của bữa cơm gia đình không thay đổi. Có chăng là sự thay đổi, dịch chuyển về cách thức để linh hoạt hơn với guồng quay cuộc sống thường ngày. Trong xã hội hiện đại, ai ai cũng bận rộn với công việc riêng. Bố mẹ sáng vội vã thức giấc đưa con đi học rồi đến cơ quan làm việc, chiều vội vã đón con rồi về nấu cơm. Con trẻ cũng thường học bán trú, dành thời gian cả ngày ở trường, học tập và tiếp thu những kiến thức mới. Vô hình chung, bữa trưa cả gia đình sẽ không ăn cùng nhau, chỉ còn lại bữa tối. Vì thế trong nhiều gia đình ngày nay, bữa tối là về nhà sum họp và quây quần bên nhau. Bao ý nghĩa của bữa cơm gia đình xưa kia đã gói gọn trong bữa ăn tối của gia đình hiện đại, trở thành nét văn hoá mới mẻ nhưng vẫn nguyên vẹn hàm ý truyền thống.

(Theo Thanh Huyền, 20/11/2020, laodong.vn)

- a) Theo tác giả, ngoài ý nghĩa kết nối, bữa cơm gia đình còn thể hiện điều gì ?
- b) Nêu nội dung của đoạn trích.
- c) Viết vài dòng (4-5 dòng) chia sẻ suy nghĩ của em về vai trò của gia đình trong đời sống của mỗi người.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 14. Đọc ngữ liệu sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Đỗ thủ khoa Đại học ngân hàng TP HCM và là á khoa Đại học Y dược, cậu học trò nghèo Nguyễn Đình Huy có người mẹ tảo tần bán bún đã trở thành niềm tự hào của người dân chợ huyện Bắc Trà My, Quảng Nam.

[...] Một ngày của Huy bắt đầu từ 4 giờ sáng. Người mẹ - bà Hòa giao cho con phần chọn, lóc thịt, cạo lông gần chục ký chân giò, xách nước rửa hàng bún. Trời hừng sáng, Huy lại tất tả chạy như con thoi để phục vụ bữa điểm tâm cho khách.

Xong đâu đó, Huy mới ôm cặp đến trường. "Mỗi ngày em phụ mẹ bán khoảng 6 ký bún. Thu nhập cũng đủ xoay sở qua ngày. Thương đời mẹ nghèo khổ, thiếu thốn, lúc nào em cũng tự nhủ mình nỗ lực vươn lên, giúp mẹ bớt đi lo toan nhọc nhằn.", Huy chia sẻ.

[...] **Trong con hẻm, căn nhà chật hẹp của Huy khuất lấp sau dãy ki-ốt tối om.** Từ bếp ăn, giường tủ, bàn ghế, phòng ngủ đến góc học tập... của cậu học trò nghèo chỉ vón vện trong không gian chưa đầy 8m². Song, hai mẹ con Huy đã sống, sinh hoạt ở chợ huyện này suốt hơn mười năm qua.

(Theo Báo Pháp luật, 03/09/2010)

- a) Qua tấm gương Nguyễn Đình Huy, em rút ra bài học gì cho bản thân?
- b) Chỉ ra từ mượn có trong phần in đậm, cho biết nguồn gốc của từ mượn.

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 15. Đọc văn bản sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Quán rất nghèo, lèo tèo dăm chai nước. Hiếm hoi mới có vài người khách.

Con trai cầu nhàu:

- Chín mười năm rồi, chẳng thấy lời lãi gì cả, chỉ tổ nhọc thân. Đã bảo u dẹp quách đi cho rồi. Rõ khổ.

Bà mắt vì lao phổi. Con trai dỡ quán bỏ đi, thấy một cuộn giấy cất kỹ trên hộc kè. Mở ra, một dòng chữ nguệch ngoạc: "Lãi của quán, dành cho con". Gần ba triệu. Tờ giấy run bần bật.

(Trích từ **Quà tặng cuộc sống**)

- a) Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong văn bản.
- b) Văn bản trên gợi lên trong em cảm xúc gì? Ghi lại cảm xúc đó trong 4-5 dòng văn.

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 16. Đọc văn bản sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Trong năm đứa con của má, chị nghèo nhất. Chồng mất sớm, con đang tuổi ăn học. Gần tới lễ thượng thọ 70 tuổi của má, cả nhà họp bàn xem nên chọn nhà hàng nào, bao nhiêu bàn, mời bao nhiêu người.

Chị lặng lẽ đến bên má: “Má ơi, má thêm gì, để con nấu má ăn?”. Chưa tan tiệc má xin phép về sớm vì mệt. Ai cũng chặc lưỡi: “Sao má chẳng ăn gì?”. Về nhà, mọi người tìm má. Dưới bếp, má đang ăn cơm với tô canh chua lá me và đĩa bóng kho tiêu chị mang đến.

(Sưu tầm)

- a) Theo em, vì sao “má” lại nhanh chóng rời bữa tiệc để về ăn cơm với “chị”?
- b) Văn bản gửi đến chúng ta thông điệp gì?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 17. Đọc đoạn thơ sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

*“ Cừu nghĩ hồn thom đang tái sinh
Ngôi sao ấy lặn, hoá bình minh.
Con mưa vừa tạnh, Ba Đình nắng
Bác đứng trên kia, vẫy gọi mình ”*

(Tố Hữu)

- a) Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong đoạn thơ.
- b) Chỉ ra và gọi tên trường từ vựng được sử dụng trong đoạn thơ.
- c) Là học sinh, em sẽ làm gì để xứng đáng là “Cháu ngoan Bác Hồ”? Trả lời trong 4-5 dòng.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 18. Đọc đoạn trích sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

Chúng ta thường có khuynh hướng ngã theo những lựa chọn dễ dàng, những con đường bằng phẳng và chỉ làm những gì cần thiết để hoàn thành công việc. Song, nếu chúng ta chỉ chấp nhận những mức độ sẵn có, chẳng muốn gắng sức vươn lên một tầm cao mới, thì mãi mãi bản thân ta cũng chỉ là một con người bình thường như bao người khác và lúc nào cũng dậm chân tại chỗ.

Luôn cố gắng phát huy khả năng của bạn đến mức xuất sắc là điều rất quan trọng trong cuộc sống. Bạn hãy xem xét những công việc nhỏ mà bạn thường làm, rồi tự hỏi xem: Mình có thể thực hiện chúng cách nào tốt hơn?

Ví dụ như: bạn hãy quét dọn, lau chùi nhà cửa, rửa xe tỉ mỉ hơn, sạch sẽ hơn hay sẵn sàng làm thêm một số công việc nơi công sở để công việc tiến triển ngày càng tốt. Nếu bạn biết đặt ra cho mình một tiêu chuẩn cao trong bất kỳ công việc nào thì chắc chắn bạn sẽ thấy hài lòng hơn về chính mình.

Khi bạn quyết tâm làm mọi việc với một kết quả tốt nhất, nội tâm và cảm xúc trong bạn sẽ sâu sắc hơn, bạn sẽ thấy cuộc đời mình đổi thay đáng kể và con đường tiến tới thành công sẽ rộng mở trước mắt bạn, dù có thể trước đó bạn thấy nó dường như đã đóng kín.

(Thay thái độ, đổi cuộc đời – Keith D. Harrell)

- a) Theo tác giả, chúng ta thường có xu hướng ngã theo lựa chọn nào?
- b) Những ví dụ được nêu trong đoạn trích trên có tác dụng gì
- c) Em có đồng tình với ý kiến: “Nếu bạn biết đặt ra cho mình một tiêu chuẩn cao trong bất kỳ công việc nào thì chắc chắn bạn sẽ thấy hài lòng hơn về chính mình.”? Vì sao?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 19. Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Đố kị nghĩa là bực tức, khó chịu trước những may mắn và thành công của người khác. Trong khi người thành công luôn nhìn thấy và học hỏi những đức tính tốt đẹp của người khác thì kẻ thất bại lại không làm được điều đó. Họ không muốn nhắc đến thành công của người khác, đồng thời luôn tìm cách chê bai, hạ thấp họ. Họ để mặc cho lòng tự hiềm, thói ganh tị, cảm giác tự ti gặm nhấm tâm trí ngày qua ngày.

Đố kị không những khiến con người cảm thấy mệt mỏi mà còn hạn chế sự phát triển của mỗi người. Thói đố kị khiến chúng ta lãng phí thời gian và không thể tận dụng hết năng lực để đạt được điều mình mong muốn. Ganh tị với sự thành công của người khác sẽ khiến chúng ta đánh mất cơ hội thành công của chính mình.

Tạo hóa tạo ra con người trong sự khác biệt và bình đẳng. Bạn cần phải ý thức được rằng, bạn là duy nhất và không bao giờ có người nào hoàn toàn giống bạn, cả về diện mạo lẫn tính cách. Vì thế, thay vì ganh tị với thành công và may mắn của người khác, bạn hãy tập trung toàn bộ tâm trí vào những ước mơ, dự định, đồng thời cố gắng hoàn thành chúng một cách triệt để. Hãy tự hào về sự khác biệt của bản thân bạn và vui mừng trước sự may mắn, thành công của những người xung

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

quanh. Niềm vui ấy sẽ chấp cánh cho hạnh phúc của bạn và sớm muộn gì, bạn cũng sẽ đạt được thành công như họ.

(Trích “Không gì là không thể” – George Matthew Adams – Thu Hằng dịch, Tr.117, NXB Tổng hợp Tp Hồ Chí Minh, 2019)

a) Theo đoạn trích, kẻ đồ kị phải gánh chịu những hậu quả như thế nào?

b) Dựa vào đoạn trích, anh/chị hãy cho biết thế nào là: “khác biệt và bình đẳng”

c) Lời khuyên “*Hãy tự hào về sự khác biệt của bản thân bạn và vui mừng trước sự may mắn, thành công của những người xung quanh*” trong đoạn trích có ý nghĩa gì đối với bản thân em?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 20. Đọc đoạn thơ sau và trả lời câu hỏi:

*Ta lớn lên bằng niềm tin rất thật
Của bao nhiêu hạnh phúc có trên đời
Dẫu trải qua cay đắng dập vùi
Rằng cô Tấm cũng về làm hoàng hậu
Cây khế chua có đại bàng đến đậu
Chim ăn rồi trả ngon ngọt cho ta
Đất đai cỗi cằn thì người sẽ nở hoa
Hoa của đất, người trồng cây dựng cửa
Khi ta đến gõ lên từng cánh cửa
Thì tin yêu ngay thẳng đón ta vào
Ta nghẹn ngào, Đất Nước Việt Nam ơi!...*

(Trích “Trường ca mặt đường khát vọng” – Nguyễn Khoa Điềm)

a) Chất liệu văn học dân gian hiện lên qua hình ảnh, câu thơ nào?

b) Chỉ ra và phân tích hiệu quả nghệ thuật của một biện pháp tu từ được sử dụng trong hai câu thơ:

*Đất đai cỗi cằn thì người sẽ nở hoa
Hoa của đất, người trồng cây dựng cửa*

c) Nội dung của đoạn thơ trên gợi cho anh/chị suy nghĩ gì về sức sống của con người Việt Nam.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 21. Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Bất cứ ai trong chúng ta cũng khao khát có được một cuộc sống đầy cảm hứng, hạnh phúc và thành công. Tuy nhiên, để đạt được những gì bạn thật sự mong ước, tất cả đều phải xuất phát từ việc nhận ra sự quan trọng và tìm được cho mình một thái độ sống thông minh và tích cực nhất.

Một thái độ sống tích cực sẽ giúp bạn luôn lạc quan, yêu đời, tự tin để nhẹ nhàng lướt qua mọi gian nan, thử thách trong cuộc sống. Ngược lại, một thái độ sống tiêu cực sẽ đóng chặt bạn vào những suy nghĩ, cách nhìn phiến diện, vị kỉ, tự ti, đau khổ và dễ dàng dẫn đến thất bại, bất hạnh.

Thái độ của bạn ảnh hưởng đến mọi khía cạnh của cuộc sống và quyết định kết quả của mọi việc bạn làm.

Chúng ta ai cũng ít nhất một đôi lần mắc phải sai lầm, gặp thất bại, hay ở một trạng thái tinh thần chán nản tột tệ – nhưng không vì thế mà chúng ta mãi bị ám ảnh, day dứt mà không bao giờ dám tin mình sẽ khác đi hay không dám làm một điều gì cả. Chính thái độ sống của chúng ta sau những va vấp ấy sẽ quyết định: Liệu chúng ta có cho phép mình trượt dài trên những thất bại triền miên hay sự va vấp ấy sẽ chính là một cơ hội, một bài học, một trải nghiệm quý báu để chúng ta vươn lên, vững vàng và hoàn thiện mình hơn?

(Thay Thái Độ – Đôi Cuộc Đời 2 – Keith D. Harrell – <https://gacsach.com/doc-online>)

- a) Tác dụng của thái độ sống tích cực được nêu trong đoạn trích.
- b) Giải thích ý nghĩa câu: “Thái độ của bạn ảnh hưởng đến mọi khía cạnh của cuộc sống và quyết định kết quả của mọi việc bạn làm.”
- c) Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong phần in đậm.
- d) Từ thông điệp của đoạn trích, em nhận thấy bản thân mình cần phải thay đổi như thế nào?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 22. Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

Hy vọng là một thứ rất tuyệt diệu. Hy vọng cong, xoắn, thỉnh thoảng nó khuất đi, nhưng hiếm khi nó tan vỡ... Hy vọng duy trì cuộc sống của chúng ta mà không có gì có thể thay thế được... Hy vọng cho chúng ta có thể tiếp tục, cho chúng ta can đảm để tiến lên phía trước, khi chúng ta tự nhủ là mình sắp bỏ cuộc...

Hy vọng đặt nụ cười lên gương mặt chúng ta khi mà trái tim không chủ động được điều đó...

Hy vọng đặt đôi chân chúng ta lên con đường mà mắt chúng ta không nhìn thấy được ...

Hy vọng thúc giục chúng ta hành động khi tinh thần chúng ta không nhận biết được phương hướng nữa... Hy vọng là điều kỳ diệu, một điều cần được nuôi dưỡng và áp ủ và đổi lại nó sẽ làm cho chúng ta luôn sống động... Và hy vọng có thể tìm thấy trong mỗi chúng ta, và nó sẽ mang ánh sáng vào những nơi tăm tối nhất...

Đừng bao giờ mất hy vọng!

(Trích: “Luôn mỉm cười với cuộc sống”, Nhã Nam tuyển chọn, NXB Trẻ, 2011, tr.05)

- a) Hình ảnh “Hy vọng” được tác giả miêu tả qua những từ ngữ nào?
- b) Việc lặp lại hai từ “Hy vọng” có tác dụng gì?
- c) Em có cho rằng: “Hy vọng duy trì cuộc sống của chúng ta mà không có gì có thể thay thế được.”? Vì sao?
- d) Thông điệp mà em tâm đắc nhất trong văn bản là gì?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 23. Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

*[...] tôi yêu đất nước này áo rách
căn nhà dột phên không ngăn nổi gió
vẫn yêu nhau trong từng hơi thở
lòng vẫn thương cây nhớ cội hoài
thấp đèn đêm ngồi đợi mặt trời mai*

*tôi yêu đất nước này như thế
như yêu cây cỏ trong vườn
như yêu mẹ tôi chịu khó chịu thương
nuôi tôi thành người hôm nay
yêu một giọng hát hay
có bài mái dẫy thơm hoa dại
có sáu câu vọng cổ chứa chan
có ba ông táo thờ trong bếp
và tuổi thơ buồn như giọt nước trong lá sen*

(Trích “Bài thơ của một người yêu nước mình” – Trần Vàng Sao)

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

- a) Hình ảnh đất nước hiện lên qua những từ ngữ nào trong 5 câu đầu của đoạn thơ?
- b) Chỉ ra và nêu tác dụng nghệ thuật của một biện pháp tu từ trong đoạn thơ.
- c) Là học sinh, thông điệp của đoạn trích gợi cho em suy nghĩ gì về trách nhiệm của mình với đất nước?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 24. Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Tuổi trẻ không là khái niệm chỉ một giai đoạn trong đời người, mà chỉ một trạng thái tâm hồn. Tuổi trẻ không nhất thiết phải gắn liền với sức khỏe và vẻ tráng kiện bên ngoài, mà lại gắn với ý chí mạnh mẽ, trí tưởng tượng phong phú, sự mãnh liệt của tình cảm và cảm nhận phấn khởi với suối nguồn cuộc sống.

Tuổi trẻ thể hiện ở lòng can đảm chứ không phải tính nhút nhát, ở sở thích phiêu lưu trải nghiệm hơn là ở sự tìm kiếm an nhàn. Những đức tính đó thường dễ thấy ở những người năm sáu mươi tuổi hơn là ở đa số thanh niên tuổi đôi mươi. Không ai già đi vì tuổi tác, chúng ta chỉ già đi khi để tâm hồn mình héo hon.

*Thời gian hình thành tuổi tác, thái độ tạo nên tâm hồn. Năm tháng in hằn những vết nhăn trên da thịt, còn sự thờ ơ với cuộc sống tạo những vết nhăn trong tâm hồn. **Lo lắng, sợ hãi, mất lòng tin vào bản thân là những thói xấu hủy hoại tinh thần của chúng ta.***

(Trích **Điều kỳ diệu của thái độ sống** – Mac Anderson, tr.68, NXB Tổng hợp Tp.Hồ Chí Minh, 2017)

- a) Nêu quan niệm của tác giả về tuổi trẻ.
- b) Em hiểu như thế nào về ý kiến: Thời gian hình thành tuổi tác, thái độ tạo nên tâm hồn?
- c) Em có đồng tình với quan niệm: Lo lắng, sợ hãi, mất lòng tin vào bản thân là những thói xấu hủy hoại tinh thần của chúng ta?
- d) Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp nghệ thuật có trong nội dung in đậm.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 25. Đọc đoạn trích và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Theo sách "Gia Định thành thông chí" của Trịnh Hoài Đức, tháng 2 năm Mậu Dần (1698), chúa Nguyễn ra lệnh cho Thống suất Nguyễn Hữu Cảnh vào kinh lý phía nam và quyết định thành lập phủ Gia Định gồm huyện Phước Long và huyện Tân Bình. Thời điểm 1698, vùng đất phía Nam dân cư thưa thớt, đất đai còn hoang vu, địa danh "Hóc Môn" lúc đó chưa có tên gọi, là một vùng đất nằm trong huyện Tân Bình, thuộc phủ Gia Định.

Từ năm 1698 đến năm 1731, một số lưu dân từ miền Bắc, miền Trung do không cam chịu sự thống trị hà khắc của phong kiến triều Trịnh - Nguyễn phân tranh loạn lạc nên đã đến vùng đất này để sinh cơ, lập nghiệp; lập ra những thôn ấp và nông trại, lúc đầu hình thành 06 thôn dần dần phát triển thành 18 thôn. Đến đầu thế kỷ 19, một số thôn của Hóc Môn vẫn còn những nét hoang dã, có cạp dũ nổi tiếng như "cạp vườn trâu" và có nhiều đầm môn nước mọc um tùm, nên trong dân gian địa danh "Hóc Môn" có tên gọi từ đây (hóc hẻm có nhiều cây môn).

(Theo Wikipedia)

- a) Phần trích trên cung cấp cho em hiểu biết gì về vùng đất Hóc Môn? Người ta đặt tên vùng đất Hóc Môn theo cách nào?
- b) Dựa vào phần trích và hiểu biết của bản thân, theo em, cư dân của vùng đất phương Nam có nguồn gốc từ đâu?
- c) Giải thích nghĩa của từ "lưu dân", "hà khắc".

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 26: Đọc đoạn trích và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Trận Ngọc Hồi - Đống Đa (hay Chiến thắng Kỷ Dậu) là tên gọi do các nhà sử học Việt Nam dành cho loạt trận đánh chống ngoại xâm thắng lợi của nước Đại Việt thời Tây Sơn do vua Quang Trung lãnh đạo vào đầu năm Kỷ Dậu 1789, đánh tan hàng vạn quân Mãn Thanh do Tôn Sĩ Nghị chỉ huy - kéo sang do sự cầu viện của vua Chiêu Thống nhà Lê Trung Hưng.

Trận Ngọc Hồi - Khương Thượng là chiến thắng quân sự tiêu biểu thể hiện tài năng của hoàng đế Quang Trung nhà Tây Sơn, khi chỉ trong 5 ngày, ông đã hành quân thần tốc và đánh tan lực lượng quân Thanh, chiếm lại được kinh đô Thăng Long. Chiến thắng này khẳng định sự tồn tại của nước Đại Việt trước họa xâm lược, chấm dứt sự tồn tại của nhà Hậu Lê, đồng thời đánh dấu việc nhà Tây Sơn chính thức thay thế nhà Hậu Lê trong việc cai quản đất Bắc Hà và trong quan hệ với nhà Thanh.

(Theo Wikipedia)

- a) Phần trích cung cấp cho em hiểu biết gì? Phần trích gọi cho em liên tưởng đến văn bản nào đã học trong chương trình Ngữ văn 9, của tác giả nào?
- b) Chiến thắng Ngọc Hồi - Khương Thượng có ý nghĩa lịch sử như thế nào?

c) Là thế hệ trẻ, em sẽ làm gì để tiếp nối truyền thống yêu nước của dân tộc? Hãy viết vài dòng (3-4 dòng) trình bày suy nghĩ đó của em.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 27. Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

Tiều phu cùng học giả đi chung một chiếc thuyền ở giữa sông. Học giả tự nhận mình hiểu biết sâu rộng nên đề nghị chơi trò đoán chữ cho đỡ nhàm chán, đồng thời giao kèo, nếu mình thua sẽ mất cho tiểu phu mười đồng. Ngược lại, tiểu phu thua sẽ chỉ mất năm đồng thôi. Học giả coi như mình nhường tiểu phu để thể hiện trí tuệ hơn người.

Đầu tiên, tiểu phu ra câu đố:

“Vật gì ở dưới sông nặng một ngàn cân, nhưng khi lên bờ chỉ còn có mười cân?”

Học giả vắt óc suy nghĩ vẫn tìm không ra câu trả lời, đành đưa cho tiểu phu mười đồng. Sau đó, ông hỏi tiểu phu câu trả lời là gì.

“Tôi cũng không biết!”, tiểu phu đưa lại cho học giả năm đồng và nói thêm: “Thật ngại quá, tôi kiếm được năm đồng rồi.”

(trích: Người tiểu phu và học giả.

(Những câu chuyện ý nghĩa cuộc sống)

- a. Xác định nội dung đoạn trích.
- b. Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp nghệ thuật trong phần in đậm.
- c. Qua đoạn trích trên, em rút ra bài học gì cho bản thân mình?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 27. Đọc ngữ liệu sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

Họ là sinh viên, công nhân, dân quân, nhân viên ngân hàng... sau giờ làm việc thay vì nghỉ ngơi lại rong ruổi ngoài đường tình nguyện cứu hộ, giúp người chẳng may hư xe hay gặp nạn giữa đường khuya hoàn toàn miễn phí.

Đều đặn từ 21h đến 2h sáng hôm sau, thành viên đội SOS Hướng Nam lại tỏa ra các quận huyện để giúp người. Nguyễn Hoàng Anh - sáng lập đội SOS Hướng Nam - chia sẻ, đội ra đời tháng 11-2018 với mục tiêu giúp bà con về nhà an toàn trong đêm, đến nay đã có 45 thành viên.

Khi đường dây nóng vang lên, dù ở đâu họ cũng sẵn sàng tiếp ứng. Đó là tình huống xe cán đinh, hết xăng, tai nạn giao thông cần sơ cứu đưa vào bệnh viện. Công việc thiện nguyện nên mọi kinh phí đều do các thành viên tự trang trải.

(Theo Hoàng An - Quang Định, tuoitre.vn, 24/11/2019)

a) Đội SOS Hướng Nam được thành lập với mục tiêu gì?

b) Từ “nóng” trong câu “*Khi đường dây nóng vang lên, dù ở đâu họ cũng sẵn sàng tiếp ứng.*” được dùng theo nghĩa gốc hay nghĩa chuyển? Nếu là nghĩa chuyển, em hãy cho biết phương thức chuyển nghĩa.

c) Viết vài dòng (4-5 dòng) trình bày suy nghĩ của em về hành động của đội SOS Hướng Nam được nêu trong phần trích trên.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 28. Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi :

Không quá lời khi cho rằng smartphone giờ đây thống lĩnh thế giới. Cả tỉ người trên hành tinh hằng ngày không rời được nó. Các nhà nghiên cứu ngày ngày lại nghĩ ra những ứng dụng mới lạ trên smartphone, đủ kiểu tiện ích khiến gây... nghiện!

Facebook chẳng hạn, với lượng người sử dụng gia tăng hằng ngày, đội ngũ của họ càng nghĩ ra nhiều chiêu mới để người sử dụng càng bị cuốn vào. Có người dùng Facebook một lúc nào đó giật mình nhìn lại mình đã tốn bao nhiêu thời gian cho nó một ngày? Vì nó mà những đối thoại trong gia đình ngày càng ít hào hứng. Vì nó mà chúng ta lười đọc sách, xem phim...

Cuối cùng, chìm đắm vào những tranh luận trên thế giới ảo, chúng ta quên mất những lời đối thoại (thực) trong gia đình với những người thân yêu nhất và nó ngày càng trở thành hàng hiếm!

(*Khi đối thoại trong gia đình trở thành xa xỉ! – Kim Duy, Báo Tuổi Trẻ*)

a) Nêu nội dung của đoạn trích.

b) Phần trích sau đây có sử dụng biện pháp tu từ gì? Nêu tác dụng của biện pháp tu từ ấy.

Vì nó mà những đôi thoi trong gia đình ngày càng ít hào hứng. Vì nó mà chúng ta lười đọc sách, xem phim ...

c) Viết đoạn văn từ 4 đến 5 dòng nêu suy nghĩ của em từ vấn đề được gợi ra ở câu cuối cùng của văn bản.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 29. Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Và sao không là gió, là mây để thấy trời bao la

Và sao không là phù sa dâng mỡ màu cho hoa

Sao không là bài ca của tình yêu đôi lứa

Sao không là mặt trời gieo hạt nắng vô tư...

(Trích bài hát “Khát vọng”, Phạm Minh Tuấn)

a) Nêu nội dung của đoạn trích trên.

b) Chỉ ra một biện pháp tu từ nổi bật được sử dụng trong đoạn trích và nêu tác dụng.

c) Viết vài dòng (4-5 dòng) chia sẻ suy nghĩ của em về khát vọng sống có ích của mỗi con người được gợi ra từ đoạn trích trên.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 30. Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi:

Tại vùng trang trại xa xôi, có một người nông dân năm nào cũng trồng được những cây ngô rất tốt. Năm nào ông cũng mang ngô tới hội chợ liên bang và năm nào ngô của ông cũng đạt giải nhất. Ai cũng cho rằng ông có những bí quyết riêng độc đáo. Có một

lần, một phóng viên phỏng vấn ông và phát hiện ra rằng người nông dân luôn chia sẻ những hạt giống ngô tốt nhất của mình với những người hàng xóm ở các trang trại xung quanh.

– Tại sao bác lại chia những hạt giống tốt nhất đi, trong khi năm nào họ cũng đem sản phẩm đến cùng hội chợ liên bang để cạnh tranh với sản phẩm của bác? – Phóng viên hỏi.

– Anh không biết ư? - Người nông dân thật thà đáp – Gió luôn thổi phấn hoa và cuốn chúng từ trang trại này sang trang trại khác, từ cánh đồng này sang cánh đồng khác. Nếu những người hàng xóm quanh tôi chỉ trồng được những cây ngô xấu thì việc thụ phấn do gió sẽ làm giảm chất lượng ngô của chính trang trại của tôi. Tức là, nếu tôi muốn trồng được ngô tốt, tôi cũng phải giúp những người xung quanh trồng được ngô tốt đấy!

(Theo “Chuyện của người trồng ngô”, Quà tặng cuộc sống)

- a) Phương thức biểu đạt chính của văn bản trên là gì?
- b) Chỉ ra và giải thích nghĩa của từ Hán Việt có trong câu văn in đậm.
- c) Theo em, thông điệp mà tác giả muốn gửi đến qua câu chuyện của người trồng ngô là gì?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 31. Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Tôi chỉ muốn kể bạn nghe về những cánh thư gửi ông già Noel của trẻ em trên toàn thế giới. Bạn biết không? Có những ước mơ xúc động thế này: “... Mẹ nói bố đang làm ở thiên đường chỗ ông già Noel. Cháu xin ông cho bố cháu nghỉ làm để đưa cháu đi coi sở thú”, “Cháu chỉ ước một ngày không bị cười nhạo... vì cháu bị liệt não và có đôi chân cà nhắc”, “Cháu thích búp bê nhưng ông hãy cho cháu một quả bóng để hai chị em cháu có thể chơi chung vì chúng cháu chưa bao giờ có đồ chơi”. Có những đứa trẻ không biết chữ và khi được biết về ông già Noel đã gửi gắm: “Ông cho cháu biết mẹ cháu là ai, gia đình của cháu ở đâu, cháu muốn về nhà, muốn được đi học...”. Lại cũng có những đứa trẻ bên hàng rào thép gai ở trại tị nạn viết rằng: “... xin ông sáng mai hãy cho chúng cháu một ổ bánh mì kẹp thịt nướng, đã 7 tháng nay cháu không biết mùi thịt nướng và ngày nào cũng nhật vụn bánh mì lẫn trên đất...”. Hay đứa trẻ thất thân ngồi trên đồng cỏ nát khi tận mắt chứng kiến cái chết của người thân, ao ước trong tuyệt vọng: “Ông già Noel, nếu ông có thật thì hãy dùng gậy chiến tranh và quét sạch máu trên quê hương của cháu...”

(Bức thư xuyên thời gian của Nguyễn Thị Bạch Dương – cuộc thi viết thư UPU lần thứ 47)

a) Nêu nội dung của đoạn trích trên.

b) Câu nói “Ông già Noel, nếu ông có thật thì hãy dừng ngay chiến tranh và quét sạch máu trên quê hương của cháu...” khiến em có suy nghĩ gì?

c) Từ **cánh** trong câu văn in đậm được sử dụng theo nghĩa gốc hay nghĩa chuyển? Nếu là nghĩa chuyển, cho biết phương thức chuyển nghĩa.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 32. Đọc đoạn thơ sau và trả lời câu hỏi:

*...Quê hương ta mọc mọc những cánh đồng
Ngọt phù sa thượng nguồn...đông vòm cỏ
Nơi chở che cả một thời gian khó
Mồ hôi cha...nước mắt mẹ...chát phèn*

*Cả cuộc đời làm bạn với bùn đen
Cha mỉm cười khi nức mầm hạt thóc
Đôi vai mẹ nặng quầng bao khó nhọc
Lệ mừng rơi khi khoai bắp xanh màu...
(Quê hương-Nguyễn Hưng)*

- a. Nêu nội dung chính của đoạn thơ trên ?
- b. Em ấn tượng với câu thơ nào nhất trong đoạn thơ trên ? Vì sao?
- c. Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong đoạn 1.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Câu 33. Đọc ngữ liệu sau và trả lời các câu hỏi:

Trong quá trình sản xuất và sinh hoạt, khi ta đốt than, xăng, dầu sẽ thải ra khí CO₂, NO, SO₂, ..., các khí này sẽ kết hợp với khí oxi và nước trong khí quyển tạo ra các hợp chất H₂CO₃, H₂SO₄, HNO ... gây ra mưa a-xít.

Nhóm Ngữ văn 9 - Trường THCS Lê Lợi

Mưa a-xít ảnh hưởng đến các thủy vực (ao, hồ): các dòng chảy do mưa a-xít đổ vào ao, hồ sẽ làm cho độ pH của nước trong ao, hồ giảm đi nhanh chóng, dẫn đến các sinh vật trong ao, hồ suy yếu hoặc chết hoàn toàn. Ngoài ra, mưa a-xít còn phá hủy các vật liệu làm bằng kim loại như sắt, nhôm, kẽm, ... làm giảm đi tuổi thọ của các công trình xây dựng, làm lở loét bề **mặt** bằng đá của các công trình xây dựng, di tích lịch sử.

(Theo Đề kiểm tra HKII, môn Hóa 9, NH 2017-2018)

a. Nêu nội dung của ngữ liệu trên.

b. Giải thích nghĩa của từ **mặt** trong đoạn văn thứ 2, cho biết đó là nghĩa gốc hay nghĩa chuyển, nếu là nghĩa chuyển thì nghĩa chuyển đó được hình thành theo phương thức chuyển nghĩa nào?

c. Viết đoạn văn ngắn (4- 5 dòng) nêu các biện pháp góp phần hạn chế mưa a-xít

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PHẦN II: TẠO LẬP VĂN BẢN

Học sinh viết bài tập làm văn tự sự có kết hợp yếu tố: miêu tả, miêu tả nội tâm, nghị luận, độc thoại, đối thoại, độc thoại nội tâm

1. Hóa thân vào nhân vật anh thanh niên trong tác phẩm “Lặng lẽ Sa Pa” của Nguyễn Thành Long để kể về cuộc gặp gỡ với ông họa sĩ và cô kĩ sư trong tác phẩm.

2. Hóa thân vào nhân vật người cháu trong bài thơ “Bếp lửa” của Bằng Việt để kể về tình bà cháu trong bài thơ.

3. Hóa thân vào nhân vật anh người lính bài thơ “Đồng chí” của Chính Hữu để kể về tình đồng chí, đồng đội thiêng liêng giữa những người lính.